

7 клас

Повторення

Прийменник

Види прийменників за будовою

Похідні та непохідні

Стрембицька Л.А.

Тридцять березня
Класна робота

Пригадаймо

*До яких
частин мови
відноситься
прийменник?*

*Яка його роль
у мові?*

*Чи має він
лексичне
значення?*

*Чи
змінюється
він?*

*Чи виступає
членом
речення?*

***Запишіть речення. Знайдіть прийменники
Проаналізуйте, яка їх роль у реченні.***

За верхівками розлогих дубів піднімався день.
Похмуре небо сумно виглядало із-за будинків.

***Сумним бузок стає під вечір.
Повітря тремтить від палючої спеки.***

Зверніть увагу на прийменники та їх будову

*Знайшов **під**
столом,
Вийшов **з** дому*

*Росли **понад** ставом,
знаходився **поміж**
вербами,
вискочив **з-під** мосту*

***Залежно від** обставин,
Коло батька*

Походження прийменників

непохідні (первинні)

без, в (у), до,
для, з, за, об,
від, на, над, по,
під, між, при

похідні (вторинні)

з-під, з-поміж, поза,
понад, заради, край,
у разі, шляхом,
навколо, обабіч,
поблизу, близько

MyShared

Способи творення похідних прийменників

ПОХІДНІ
ПРИЙМЕННИКИ

УТВОРЕНІ ШЛЯХОМ ПОЄДНАННЯ
ДВОХ І БІЛЬШЕ
НЕ ПОХІДНИХ ПРИЙМЕННИКІВ

*з-поміж,
задля,
поза, попід,
з-над*

УТВОРЕНІ ШЛЯХОМ ПЕРЕХОДУ
ІМЕННИКІВ АБО ПРИСЛІВНИКІВ

*коло, кінець,
протягом,
навколо*

УТВОРЕНІ ШЛЯХОМ ПОЄДНАННЯ
ІМЕННИКІВ ЧИ ПРИСЛІВНИКІВ
З НЕПОХІДНИМИ
ПРИЙМЕННИКАМИ

*з метою,
у справі,
в інтересах,
на відміну від*

MyShared

4 3 8. Спишіть речення. Підкресліть прийменники разом зі словами, яких вони стосуються, як члени речення. Які з цих прийменників похідні?

ЗРАЗОК. Брат, із сестрою зупинилися біля свого будинку.

1. На золоті крил із-під тучі бджола поспішає у світ (М. Стельмах).
2. Пісню ту візьму собі на спомин, пісня буде поміж нас (В.Івасюк).
3. Нема краще понад мене (Нар. творчість).
4. Посеред ночі дощ пішов, зашелестів, як збіжжя, в полі (Д. Павличко).

БУДОВА ПРИЙМЕННИКІВ

прості

без, до, по,
при, край,
мимо, коло, з,
перед, кінець

складні

Кілька
Прийме
-ників

з-над, із-за,
з-поза, поміж,
поза, з-поміж,
заради, довкола

складені

Кілька
слів

згідно з,
відповідно до,
у зв'язку з,
незважаючи на

4 4 0. Знайдіть і выпишіть похідні прийменники. Поясніть, як їх утворено.

Над водою, понад ставом, у разі потреби, поблизу каміна, з приводу листа, перед уроками, на моніторі, посеред кімнати, незалежно від бажання,

відповідно до наказу, з нагоди ювілею, поруч зі мною, коло вікна, на відміну від мене, від дороги, шляхом перевиборів, під кондиціонером, під час відпочинку, для малювання, включаючи молодших.

II. З одним виписаним прийменником (на вибір) складіть і запишіть речення з дієприкметниковим

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЄ

Вивчити і знати розряди за будовою та походженням прийменників.

